

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
JULIANE KOKOTT
prezentate la 24 mai 2012¹

Cauza C-116/11

**Bank Handlowy și Ryszard Adamiak
împotriva
Christianapol sp. z o.o.**

[cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de Sąd Rejonowy Poznań Stare Miasto w Poznań (Polonia)]

„Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 — Proceduri de insolvență — Momentul închiderii procedurii de insolvență — Examinarea incapacității de plată în procedura secundară de insolvență — Raportul dintre procedura principală și procedura secundară în cazul în care procedura principală este o procedură de reorganizare”

I – Introducere

1. Prezenta cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea Regulamentului (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență² (denumit în continuare „Regulamentul privind insolvența” sau „regulamentul”). În cazul unei insolvențe cu element de extraneitate, acest regulament prevede în principiu două posibilități: introducerea unei proceduri principale și introducerea unei proceduri teritoriale, respectiv a unei proceduri secundare³.

2. Procedura principală de insolvență se introduce în statul în care se află centrul intereselor principale ale debitorului. Această noțiune include toate bunurile debitorului din toate statele membre, având astfel un efect universal, și este reglementată de legea statului în care a fost introdusă. Dimpotrivă, procedura teritorială și, respectiv, cea secundară, sunt limitate la teritoriul statului membru în care au fost introduse și includ numai bunurile aflate în acest stat membru. Aceste proceduri sunt reglementate de legea acestui stat. În cazul coexistenței unei proceduri principale, pe de o parte, și a unei proceduri secundare, respectiv a unei proceduri teritoriale, pe de altă parte, regulamentul instituie numeroase obligații de cooperare și de coordonare între respectivele proceduri.

1 — Limba originală: germana.

2 — JO L 160, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 1, p. 143, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 603/2005 al Consiliului din 12 aprilie 2005 (JO L 100, p. 1) și prin Regulamentul (CE) nr. 694/2006 al Consiliului din 27 aprilie 2006 (JO L 121, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 8, p. 39).

3 — La articolul 3 din regulament se face distincție între aceste două noțiuni. Potrivit articolului 3 alineatul (3), prin procedură secundară se înțeleg procedurile care sunt introduse *după* deschiderea procedurii principale. În schimb, potrivit articolului 3 alineatul (4), procedurile teritoriale sunt procedurile care sunt introduse *înainte* de deschiderea procedurii principale. Vom utiliza în continuare această terminologie.

3. Particularitatea cauzei de față constă în faptul că, în cazul procedurii principale introduse în Franța, este vorba despre o „procédure de sauvegarde” (denumită în continuare „procedura insolvenței”) având ca obiect restructurarea. Această particularitate a determinat Rejonowy Poznań Stare Miasto w Poznaniu⁴ să adreseze Curții cele trei întrebări. Prezenta cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare oferă Curții ocazia de a concretiza raportul dintre procedura principală și procedura secundară.

II – Cadrul juridic

A – Dreptul Uniunii

4. Potrivit articolului 1 alineatul (1), Regulamentul privind insolvența se aplică „procedurilor colective ce iau naștere în contextul insolvenței debitorului care au ca urmare desistarea parțială sau totală a acestuia și desemnarea unui lichidator”.

5. În sensul regulamentului, „procedura de insolvență” este definită la articolul 2 litera (a) ca fiind „procedurile colective prevăzute la articolul 1 alineatul (1). Aceste proceduri sunt enumerate în anexa A”; la litera (c) se face referire la „procedura de lichidare” și aceasta este definită ca „procedura de insolvență în sensul prevăzut la litera (a) în care se realizează lichidarea bunurilor debitorului, inclusiv atunci când procedura este închisă printr-un concordat ori o altă măsură care pune capăt stării de insolvență sau din cauza insuficienței activului. Aceste proceduri sunt enumerate în anexa B”.

6. În ceea ce privește competența internațională, articolul 3 prevede următoarele:

„(1) Competența de a deschide procedura de insolvență revine instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia se află centrul intereselor principale ale unui debitor. În cazul unei societăți sau persoane juridice, centrul intereselor principale este prezumat a fi, până la proba contrarie, locul unde se află sediul social.

(2) Atunci când centrul intereselor principale ale unui debitor este situat pe teritoriul unui stat membru, instanțele unui alt stat membru sunt competente să deschidă o procedură de insolvență împotriva acestui debitor numai dacă acesta are un sediu pe teritoriul acestui din urmă stat membru. Efectele acestei proceduri se limitează la bunurile debitorului situate pe teritoriul celui de al doilea stat membru.

(3) Atunci când a fost deschisă o procedură de insolvență în temeiul alineatului (1), orice procedură de insolvență deschisă ulterior în temeiul alineatului (2) este o procedură secundară. Aceasta din urmă trebuie să fie o procedură de lichidare.

(4) Procedura teritorială de insolvență menționată la alineatul (2) poate fi deschisă înaintea deschiderii procedurii principale de insolvență, în temeiul alineatului (1), numai dacă:

- (a) o procedură de insolvență nu poate fi deschisă în temeiul alineatului (1) datorită condițiilor stabilite prin legea statului membru pe al cărui teritoriu se află centrul intereselor principale ale debitorului sau
- (b) deschiderea procedurii teritoriale de insolvență este cerută de un creditor care își are domiciliul, reședința obișnuită sau sediul social în statul membru pe al cărui teritoriu se află sediul respectiv sau a cărui creanță a luat naștere din exploatarea aceluși sediu.”

4 — Tribunalul regional din Poznań – Orașul Vechi.

7. La articolul 4, intitulat „Legea aplicabilă”, regulamentul prevede următoarele:

„(1) În absența unei dispoziții contrare în prezentul regulament, legea aplicabilă procedurii de insolvență și efectelor acesteia este legea statului membru pe al cărui teritoriu este deschisă procedura, denumit în continuare «stat de deschidere».

(2) Legea statului de deschidere determină condițiile pentru deschiderea, desfășurarea și închiderea procedurii de insolvență. Aceasta determină în special:

[...]

(j) condițiile și efectele închiderii procedurii de insolvență, în special prin concordat;

(k) drepturile creditorilor după închiderea procedurii de insolvență;

[...]”.

8. Articolul 16 se referă la recunoașterea procedurii de insolvență și prevede la alineatul (1):

„Orice hotărâre de deschidere a unei proceduri de insolvență pronunțată de o instanță a unui stat membru competentă în temeiul articolului 3 este recunoscută în toate celelalte state membre de îndată ce își produce efectele în statul de deschidere.”

9. Articolul 26 cuprinde o dispoziție de ordine publică ce prevede:

„Orice stat membru poate refuza recunoașterea unei proceduri de insolvență deschisă în alt stat membru sau executarea unei hotărâri pronunțate în cadrul unei astfel de proceduri dacă recunoașterea sau executarea ar contraveni în mod evident ordinii publice din statul respectiv, în special principiilor sale fundamentale sau drepturilor și libertăților individuale garantate prin Constituție.”

10. Articolul 27 este articolul care deschide capitolul III, intitulat „Proceduri secundare de insolvență”, și, sub titlul „Deschiderea procedurii,” prevede:

„Deschiderea procedurii menționate la articolul 3 alineatul (1) de către o instanță dintr-un stat membru și care este recunoscută în alt stat membru (procedura principală) permite deschiderea în cel de al doilea stat, de către o instanță competentă în temeiul articolului 3 alineatul (2), a unei proceduri secundare de insolvență fără ca insolvența debitorului să fie examinată în cel de al doilea stat. Această procedură trebuie să fie una din procedurile menționate în anexa B. Efectele ei se limitează la bunurile debitorului situate pe teritoriul celui de al doilea stat membru.”

11. Articolul 33 reglementează „Suspendarea lichidării” și prevede:

„(1) Instanța care a deschis procedura secundară suspendă în tot sau în parte operațiunile de lichidare, la cererea lichidatorului din cadrul procedurii principale, sub rezerva posibilității de a solicita lichidatorului din procedura principală să ia toate măsurile corespunzătoare pentru a apăra interesele creditorilor din procedura secundară și ale anumitor grupuri de creditori. Cererea lichidatorului din procedura principală poate fi respinsă numai dacă este în mod clar lipsită de interes pentru creditorii din procedura principală. Suspendarea lichidării poate fi dispusă pentru o perioadă maximă de trei luni. Ea poate fi prelungită sau reînnoită pentru perioade cu aceeași durată.

(2) Instanța prevăzută la alineatul (1) dispune încetarea suspendării operațiunilor de lichidare:

— la cererea lichidatorului din procedura principală;

— din oficiu, la cererea unui creditor sau la cererea lichidatorului din procedura secundară dacă se consideră că măsura nu mai este justificată, în special, de interesele creditorilor din procedura principală sau din procedura secundară.”

12. Articolul 34 se referă la „Măsuri de încetare a procedurii secundare de insolvență”:

„(1) Dacă legea aplicabilă procedurii secundare permite ca această procedură să fie închisă, fără lichidare, în baza unui plan de reorganizare, concordat sau a unei alte măsuri similare, lichidatorul din procedura principală este împuternicit să propună chiar el o astfel de măsură.

Închiderea procedurii secundare printr-una din măsurile menționate la primul paragraf nu dobândește caracter definitiv fără acordul lichidatorului din procedura principală sau, în lipsa acordului său, [decât] în măsura în care nu sunt afectate interesele financiare ale creditorilor din procedura principală.

(2) Orice limitare a drepturilor creditorilor, precum moratoriul sau remiterea de datorie, decurgând din adoptarea uneia dintre măsurile menționate la alineatul (1) și propuse în procedura secundară, își produce efectele asupra bunurilor debitorului care nu sunt incluse în această procedură numai cu acordul tuturor creditorilor interesați.

(3) În timpul suspendării operațiunilor de lichidare, dispusă în conformitate cu articolul 33, numai lichidatorul din procedura principală sau debitorul, cu acordul primului, poate propune în procedura secundară măsurile prevăzute la alineatul (1) al acestui articol; nicio altă propunere pentru adoptarea unei astfel de măsuri nu se poate supune la vot sau aproba.”

13. Articolul 37 reglementează situația în care, înainte de deschiderea procedurii principale, a fost deschisă o procedură teritorială și prevede:

„Lichidatorul din procedura principală poate solicita ca procedurile enunțate în anexa A, deschise anterior în alt stat membru, să fie transformate în proceduri de lichidare dacă această transformare se dovedește a fi utilă pentru satisfacerea intereselor creditorilor din procedura principală.”

14. Anexa A la regulament menționează procedurile din statele membre care sunt proceduri de insolvență în sensul articolului 2 litera (a). Anexa B cuprinde o listă corespunzătoare a procedurilor de lichidare în sensul articolului 2 litera (c).

B – Dreptul național

15. Dreptul francez recunoaște trei tipuri de proceduri de insolvență, care sunt menționate în anexa A la regulament: procedura insolvenței, procedura de „redressement judiciaire” [reorganizare judiciară] și procedura de „liquidation judiciaire” [lichidare judiciară].

16. Procedura insolvenței este reglementată la articolul L620-1 și următoarele din Codul comercial (Code de commerce), în versiunea Legii nr. 2005-845 din 26 iulie 2005. Acestea prevăd că introducerea unei astfel de proceduri preventive de reorganizare poate fi solicitată exclusiv de către debitorul însuși dacă și în măsura în care acesta face dovada existenței dificultăților de plată.

17. Obiectivul procedurii insolvenței este acela de a favoriza continuarea activității economice a întreprinderii („poursuite de l’activité économique de l’entreprise”), menținerea locurilor de muncă („maintien de l’emploi”) și reducerea datoriilor („apurement du passif”). Pe de altă parte, procedura preventivă de reorganizare trebuie totuși să permită și restructurarea („réorganisation”) întreprinderii.

III – Acțiunea principală și întrebările preliminare

18. Prin hotărârea din 1 octombrie 2008, Tribunalul Comercial din Meaux (Franța) a deschis o procedură de insolvență împotriva debitoarei Christianapol sp. z o.o. (denumită în continuare „Christianapol”), cu sediul în Polonia. În cazul acestei proceduri de insolvență este vorba despre o procedură de protecție în conformitate cu dreptul francez.

19. Tribunalul francez a numit un mandatar însărcinat să reprezinte interesele creditorilor și un lichidator judiciar⁵ și a constatat că, în cazul societății Christianapol, „nu există o situație de încetare a plăților, întrucât mijloacele sale de plată evaluate au o balanță pozitivă”⁶. Tribunalul francez și-a întemeiat competența pe constatarea că centrul intereselor principale ale debitorului s-ar afla în Franța. Tribunalul a motivat această apreciere prin faptul că Christianapol aparține unui grup de întreprinderi al cărui centru al intereselor principale se află în Franța. Totalitatea bunurilor aparținând Christianapol, inclusiv unitățile sale de producție, se află însă în Polonia.

20. Procedura inițiată de Tribunalul Comercial din Meaux reprezintă, în opinia acestuia, precum și în opinia instanței de trimitere, o procedură principală de insolvență în sensul articolului 3 alineatul (1) din regulament.

21. La 21 aprilie 2009, o creditoare a Christianapol, Bank Handlowy w Warszawie SA (denumită în continuare „Bank Handlowy”), cu sediul în Polonia, a solicitat la Sąd Rejonowy Poznań (instanța de trimitere) deschiderea unei proceduri secundare de insolvență în conformitate cu articolul 27 din Regulamentul privind insolvența. Cu titlu subsidiar, aceasta a depus la 26 iunie 2009 o cerere de deschidere a unei proceduri de insolvență în vederea lichidării bunurilor debitorului, pentru eventualitatea în care hotărârea pronunțată de Tribunalul Comercial din Meaux nu ar fi recunoscută în Polonia, potrivit articolului 26 din regulament, pentru motivul încălcării ordinii publice. Bank Handlowy nu a precizat în mod clar în cerere dacă urmărește deschiderea unei proceduri principale conform articolului 3 alineatul (1) sau a unei proceduri teritoriale conform articolului 3 alineatul (4) litera (b) din regulament.

22. La 20 iulie 2009, Tribunalul Comercial din Meaux a confirmat planul de protecție prezentat de debitoare, conform căruia creanțele creditorilor incluși în planul de plăți trebuie să fie satisfăcute prin plata în rate, în termen de zece ani. În plus, tribunalul a numit prin această hotărâre un mandatar însărcinat cu supravegherea punerii în aplicare a planului („commissaire à l'exécution du plan”). Numirea anterioară a mandatarilor însărcinați să reprezinte interesele creditorilor rămâne valabilă până la închiderea procedurii de stabilire a creanțelor și prezentarea unui raport final cu privire la activitatea acestora.

23. La 2 august 2009, un alt creditor al Christianapol, P.P.H.U. „Adax” Ryszard Adamiak (cu sediul în Polonia), a introdus de asemenea la instanța de trimitere o cerere de deschidere a unei proceduri de lichidare conform dreptului polonez, tot fără a preciza dacă solicită deschiderea unei proceduri principale sau a unei proceduri teritoriale.

24. Christianapol a solicitat inițial respingerea cererii de deschidere a procedurii secundare de insolvență, întrucât aceasta ar contraveni obiectivelor și caracterului procedurii de protecție. După confirmarea planului de protecție, Christianapol a solicitat încetarea procedurii secundare pentru motivul că procedura principală ar fi fost închisă, dar și respingerea cererilor ulterioare de insolvență, întrucât aceasta și-a îndeplinit obligațiile în conformitate cu înțelegerea confirmată de instanța franceză, astfel încât nu ar exista creanțe scadente împotriva sa.

5 — „Mandataire judiciaire” și „administrateur judiciaire”.

6 — „Que Christianapol sp. z o.o. n'est pas en état de cessation de paiements, puisque la trésorerie prévisionnelle s'avère positive.”

25. În acest context, instanța poloneză a solicitat Tribunalului Comercial din Meaux să îi comunice dacă, după confirmarea planului de protecție ar exista în continuare în Franța o procedură pendinte de insolvență principală. Nici răspunsul Tribunalului Comercial din Meaux, nici răspunsul dat de expertul judiciar la această întrebare nu au condus la clarificarea acestei probleme.

26. Cu toate acestea, potrivit considerațiilor instanței poloneze, modul în care aceasta va proceda în continuare depinde de închiderea procedurii franceze. În cazul în care procedura este închisă, instanța poloneză se vede în situația de a deschide eventual o nouă procedură principală în Polonia. Dacă procedura din Franța nu este încă închisă, instanța poloneză ar iniția numai o procedură secundară.

27. Prin decizia din 21 februarie 2011, instanța de trimitere a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Articolul 4 alineatul (1) și alineatul (2) litera (j) din Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență trebuie interpretat în sensul că noțiunea «închiderea procedurii de insolvență» utilizată în cuprinsul acestei dispoziții trebuie interpretată în mod autonom, independent de reglementările aplicabile în sistemele juridice ale fiecărui stat membru în parte, sau dreptul național al statului în care a fost deschisă procedura determină în mod exclusiv momentul în care survine închiderea procedurii de insolvență?
- 2) Articolul 27 din Regulamentul nr. 1346/2000 trebuie interpretat în sensul că instanța națională, care soluționează cererea de deschidere a unei proceduri secundare de insolvență, nu poate verifica niciodată incapacitatea de plată a debitorului asupra bunurilor cărui a fost deschisă o procedură de insolvență principală într-un alt stat membru sau, dimpotrivă, trebuie interpretat în sensul că o instanță națională poate examina în anumite situații existența incapacității de plată a debitorului, în special atunci când procedura principală este o procedură de protecție în cadrul căreia instanța a constatat că debitorul nu se află în incapacitate de plată (procedura franceză a insolvenței)?
- 3) Interpretarea articolului 27 din Regulamentul nr. 1346/2000 permite deschiderea unei proceduri secundare de insolvență, al cărei caracter este precizat la articolul 3 alineatul (3) a doua teză din regulament, în statul membru în care se află totalitatea bunurilor debitorului aflat în insolvență în cazul în care procedura principală supusă recunoașterii automate are caracterul unei proceduri de protecție (precum procedura franceză a insolvenței), în cadrul acestei proceduri a fost aprobat și confirmat un plan de plată, care a fost respectat de către debitor, iar instanța a interzis înstrăinarea bunurilor debitorului?”

La procedura în fața Curții au participat Bank Handlowy, Christianapol, guvernele francez, spaniol și polonez, precum și Comisia.

IV – **Apreciere juridică**

A – *Cu privire la prima întrebare preliminară*

28. Instanța de trimitere urmărește în primul rând să afle dacă momentul închiderii procedurii de insolvență este stabilit în conformitate cu dreptul național sau, dimpotrivă, dacă trebuie să fie definit în mod autonom la nivelul Uniunii. Instanța face referire în acest sens la Hotărârea Curții pronunțată în cauza Eurofood⁷ și ridică problema dacă principiile privind deschiderea unei proceduri de insolvență consacrate în această hotărâre trebuie să fie aplicate și în ceea ce privește închiderea acesteia.

⁷ — Hotărârea din 2 mai 2006, Eurofood IFSC (C-341/04, Rec., p. I-3813).

29. În opinia Republicii Franceze și a societății Christianapol, noțiunea închiderii ar trebui să fie interpretată în mod autonom la nivelul Uniunii, în sensul că o procedură de insolvență trebuie să fie considerată închisă de îndată de debitorul a redobândit dreptul de a dispune de bunurile sale și încetează funcțiile lichidatorului. Nu împărtășim însă această părere.

30. Dreptul aplicabil procedurii de insolvență este reglementat la articolul 4 din regulament. Acest articol prevede la alineatul (1) că legea aplicabilă este legea statului membru pe al cărui teritoriu este deschisă procedura (*lex concursus*). Alineatul (2) precizează, într-o enumerare neexhaustivă⁸, elementele care fac obiectul *lex concursus*. Printre acestea, articolul 4 alineatul (2) litera (j) menționează „condițiile și efectele închiderii procedurii de insolvență, în special prin concordat”. Dat fiind modul său de redactare, articolul 4 este o normă conflictuală, care lasă chestiunea închiderii unei proceduri de insolvență în sarcina legislației naționale.

31. Acest lucru este confirmat și de considerentul (23) al regulamentului, care prevede că, în domeniul său de aplicare, ar trebui să se prevadă „norme conflictuale unitare”, „care să înlocuiască, în cadrul domeniului lor de aplicare, normele interne de drept internațional privat”. Astfel, *lex concursus* reglementează „toate efectele procedurii de insolvență, atât cele de natură procedurală, cât și pe cele materiale, asupra persoanelor și raporturilor juridice respective. Ea reglementează toate condițiile privind deschiderea, desfășurarea și închiderea procedurii de insolvență”.

32. Caracteristic pentru o normă conflictuală este faptul că aceasta nu răspunde propriu-zis la o problemă de drept material, ci stabilește doar legea pe care să se bazeze răspunsul. O definiție autonomă la nivelul Uniunii a noțiunii „închiderea procedurii de insolvență”, astfel cum propun Franța și Christianapol, ar stabili totuși în mod direct la nivelul Uniunii momentul închiderii procedurii (și astfel s-ar institui în mod direct o dispoziție de drept material), în loc să facă numai trimitere la legea națională a statului membru de deschidere. Acest lucru este contrar modului de redactare a articolului 4 din regulament și a considerentului (23) al acestuia.

33. Guvernul francez arată în mod întemeiat că dispozițiile din dreptul Uniunii trebuie să primească o interpretare autonomă și uniformă în cazul în care există îndoieli privind modul lor de redactare, care trebuie efectuată ținând seama de contextul prevederii și de obiectivul urmărit de reglementarea în cauză⁹. În cazul normelor conflictuale, acest lucru nu trebuie să conducă însă la eventualitatea ca o normă conflictuală să devină lipsită de conținut prin faptul că problema de drept material este clarificată deja la nivelul Uniunii. În mod corespunzător, Curtea a statuat că principiul interpretării și aplicării uniforme a dreptului Uniunii se aplică numai dispozițiilor care *nu* fac nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul de aplicare al acestora¹⁰. Dar, din cauza trimiterii exprese la *lex concursus* cuprinse la articolul 4, acest articol nu poate fi interpretat în mod autonom la nivelul Uniunii.

34. Și obiectivele regulamentului se opun unei interpretări autonome la nivelul Uniunii a noțiunii de închidere a procedurii. Astfel cum rezultă din considerentul (11), regulamentul nu urmărește tocmai crearea unui sistem de drept uniform în materie de faliment – nici pe calea unei proceduri de insolvență uniforme la nivel european, nici prin crearea unui drept material uniform. Dimpotrivă, regulamentul ia în considerare faptul că în practică nu este folosită deschiderea unei proceduri de insolvență uniforme, cu aplicabilitate universală. Prin urmare, astfel cum se arată și în considerentul (6), regulamentul se limitează la dispoziții privind competența și coordonarea procedurilor de insolvență care se desfășoară în paralel și la diverse reglementări coexistente ale statelor membre,

8 — A se vedea Hotărârea din 21 ianuarie 2010, MG Probud Gdynia (C-444/07, Rep., p. I-417, punctul 25).

9 — A se vedea Hotărârea din 6 martie 2008, Nordania Finans și BG Factoring (C-98/07, Rep., p. I-1281, punctul 17 și jurisprudența citată), Hotărârea din 2 aprilie 2009, A (C-523/07, Rep., p. I-2805, punctul 34), precum și Concluziile noastre prezentate la 10 martie 2011 în cauza Interedil (C-396/09, Rep., p. I-9915, punctul 39).

10 — A se vedea Hotărârea din 14 februarie 2012, Flachglas Torgau (C-204/09, punctul 37), și Hotărârea A, citată la nota de subsol 9, punctul 34 și jurisprudența citată.

precum și la dispoziții privind recunoașterea hotărârilor pronunțate în legătură cu procedurile de insolvență. În cazul în care chestiuni procedurale esențiale, cum ar fi, de exemplu, închiderea unei proceduri, ar fi determinate în mod autonom, acest lucru ar conduce la o transformare insidioasă într-un sistem de drept uniform, care nu este prevăzut ca atare în regulament.

35. În cauza Eurofood, Curtea a definit condițiile pentru „deschiderea unei proceduri de insolvență”¹¹. Cu toate acestea, contrar opiniei Franței și a Christianapol, această hotărâre nu este aplicabilă în prezenta cauză.

36. În primul rând, obiectul întrebării preliminare în cauza Eurofood a fost noțiunea „deschiderea procedurii de insolvență” în sensul articolului 16 din regulament, iar nu în sensul articolului 4. Prin conținut, articolul 16 în sine nu are însă caracter de normă conflictuală, ci reprezintă o normă de drept material ce stipulează prioritatea procedurii de insolvență care a fost deschisă mai întâi. Astfel, spre deosebire de articolul 4, articolul 16 poate fi interpretat în mod autonom la nivelul Uniunii.

37. Conform celor tocmai menționate, scopul interpretării, astfel cum a fost stabilit în Hotărârea Eurofood, nu a fost de a institui criterii generale conform cărora o procedură de insolvență trebuie considerată, în principiu, deschisă. Acest lucru este stabilit în continuare prin *lex concursus*, menționată la articolul 4. Dimpotrivă, scopul a fost de a se asigura aplicarea uniformă a articolului 16, fapt care era de asemenea necesar având în vedere conținutul său normativ. Articolul 16 are rolul de a identifica *lex concursus* relevantă. Pentru ca trimiterea prevăzută la articolul 4 să poată fi aplicată, trebuie să se stabilească sistemul juridic la care trebuie să se facă trimitere. Acest lucru este reglementat la articolul 16, care conferă prioritate procedurii care *a fost deschisă mai întâi*. Dar această regulă de prioritate ar fi lipsită efect util în cazul în care fiecare stat membru ar aprecia diferit care dintre proceduri a fost deschisă mai întâi. Pentru a se evita acest rezultat, a fost necesar să se interpreteze noțiunea „deschidere” prevăzută la articolul 16, astfel cum a fost efectuată în Hotărârea Eurofood.

38. Închiderea procedurii de insolvență nu este însă comparabilă cu situația de dinainte de deschiderea procedurii. De îndată ce a fost deschisă o procedură de insolvență în sensul Regulamentului privind insolvența, aceasta este recunoscută imediat, conform articolului 16 alineatul (1), în toate celelalte state membre și blochează astfel alte proceduri principale. Date fiind diferențele dintre reglementările statelor membre, se poate ajunge la conflicte de competență înainte de deschiderea procedurii, astfel cum s-a arătat în cauza Eurofood¹². După deschiderea procedurii principale nu mai pot lua naștere conflicte de competență – regulamentul a creat prin articolul 16 un mecanism corespunzător tocmai pentru a împiedica acest lucru.

39. Prezenta cauză relevă faptul că este posibil ca lăsarea chestiunii închiderii procedurii în sarcina dreptului național să conducă la dificultăți practice. Cu toate acestea, nici interpretarea autonomă a noțiunii de închidere a procedurii nu ar înlătura aceste dificultăți, întrucât, în cazul în care s-ar institui criterii autonome la nivelul Uniunii, instanțele statului membru în care trebuie să se deschidă o procedură secundară ar trebui să constate dacă aceste criterii au fost îndeplinite în statul membru al procedurii principale. Aceasta poate să prezinte dificultăți practice similare.

40. În această privință ar fi fost de dorit ca legiuitorul Uniunii să fi oferit claritate, impunând, de exemplu, ca statele membre să comunice momentul la care procedurile menționate în anexele A și B trebuie considerate închise din perspectivă națională sau prin crearea unui sistem de informare corespunzător. Dificultățile practice nu justifică însă o deviere de la modul de redactare și de la sistemul regulamentului.

11 — Hotărâre citată la nota de subsol 7, punctul 54.

12 — Citată la nota de subsol 7.

41. Așadar, la prima întrebare preliminară trebuie să se răspundă că articolul 4 alineatul (1) și alineatul (2) litera (j) din regulament trebuie interpretat în sensul că dreptul național determină în mod exclusiv momentul în care survine „închiderea procedurii de insolvență”. Prin urmare, numai dreptul francez determină în speță dacă procedura pendinte în Franța este închisă sau nu este închisă.

42. Întrucât, în cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare, instanța de trimitere a făcut o astfel de aluzie, ne permitem să facem o ultimă precizare pentru a da un răspuns util: în cazul în care procedura din Franța ar fi închisă, atunci în mod cert instanța de trimitere nu ar putea deschide o procedură secundară. Aceasta nu ar putea însă nici să deschidă o nouă procedură principală.

43. Instanța franceză și-a întemeiat competența pe argumentul că centrul intereselor efective al debitorului („Center of Main Interests” – COMI) se află în Franța și, prin urmare, a deschis o procedură principală de insolvență conform anexei A la regulament. În prezenta cauză, această constatare pare totuși îndoielnică, întrucât toate bunurile, precum și unitatea de producție a Christianapol se află în Polonia. În cauza *Interedil*¹³, Curtea a statuat că centrul intereselor principale trebuie să fie identificat în funcție de criterii obiective și totodată verificabile de către terți, aspect care reiese și din considerentul (13) al regulamentului¹⁴. În cazul unei societăți, articolul 3 alineatul (1) a doua teză din regulament instituie în plus prezumția că centrul intereselor principale este locul unde se află sediul social. Conform tuturor afirmațiilor anterioare, există indicii că centrul intereselor principale al Christianapol era în Polonia.

44. Instanța de trimitere nu poate să nu ia în considerare constatarea instanței franceze potrivit căreia centrul intereselor principale s-ar afla în Franța. Hotărârea de deschidere adoptată de instanța franceză trebuie să fie recunoscută de toate celelalte instanțe din statele membre¹⁵ fără a putea fi supusă controlului¹⁶. Articolul 25 extinde aplicarea acestui principiu de recunoaștere asupra tuturor hotărârilor adoptate cu privire la desfășurarea și închiderea unei proceduri de insolvență. Acesta privește astfel și hotărârea pronunțată de instanța de deschidere, potrivit căreia centrul intereselor principale s-ar afla în Franța. Pentru ca instanța poloneză să poată deschide o procedură principală, aceasta ar trebui mai întâi să constate, în temeiul articolului 3 alineatul (1), că centrul intereselor principale al debitoarei se află în Polonia. În măsura în care elementele de fapt nu s-au schimbat de la deschiderea procedurii franceze a insolvenței, principiul recunoașterii menționat anterior și confirmat deja de mai multe ori de Curte se opune însă acestei constatări. Aceasta ar echivala cu controlul, pe cale incidentală, al hotărârii franceze, pe care regulamentul nu îl admite.

45. Recunoașterea nu poate fi interzisă nici recurgând la articolul 26 din regulament. Articolul 26 trebuie interpretat în mod restrictiv, astfel cum a statuat deja Curtea în cauza *Eurofood*¹⁷. Încălcarea ordinii publice poate fi luată în considerare doar în ipoteza în care recunoașterea sau executarea aduce atingere unui principiu de drept fundamental al statului solicitat și, prin urmare, vine în mod inacceptabil în contradicție cu ordinea juridică a acestui stat¹⁸. Acest lucru nu reiese din elementele prezentate în speță și nici nu a fost evidențiat de nicio parte la procedură.

13 — Hotărârea din 20 octombrie 2011, *Interedil* (C-396/09, Rep., p. I-9915, punctul 49). A se vedea în acest sens și Concluziile noastre prezentate la 10 martie 2011 în aceeași cauză (citate la nota de subsol 9, punctul 57).

14 — „Centrul intereselor principale trebuie să corespundă locului în care debitorul își conduce în mod obișnuit interesele și poate, prin urmare, să fie verificat de către terți.”

15 — A se vedea considerentul (22) al regulamentului: „Prezentul regulament ar trebui să prevadă recunoașterea imediată a hotărârilor privind deschiderea, desfășurarea și închiderea procedurii de insolvență care intră în domeniul său de aplicare. [...] Recunoașterea hotărârilor pronunțate de instanțele statelor membre trebuie să se bazeze pe principiul încrederii reciproce. [...] Hotărârea instanței care deschide mai întâi procedura ar trebui să fie recunoscută în celelalte state membre [...]”.

16 — A se vedea Hotărârea *Eurofood*, citată la nota de subsol 7, punctul 42, și Hotărârea *MG Probud Gdynia*, citată la nota de subsol 8, punctul 29.

17 — Citată la nota de subsol 7, punctul 62 și urm.

18 — A se vedea și considerentul (22), care prevede că „[...] motivele de nerecunoaștere trebuie reduse la minimum necesar.”

B – *Cu privire la a treia întrebare preliminară*

46. Prin intermediul celei de a treia întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă o procedură secundară poate fi deschisă și în împrejurările din speță, și anume în cazul în care procedura principală este o procedură de protecție, iar totalitatea bunurilor debitorului se află în statul membru în care s-a solicitat deschiderea unei proceduri secundare. Întrucât întrebarea dacă într-un astfel de caz se poate deschide efectiv o procedură secundară precede în mod logic cea de a doua întrebare preliminară, care privește modul în care se poate deschide această procedură, vom examina mai întâi a treia întrebare preliminară.

47. La baza acestei întrebări preliminare se află aspectul că toate bunurile deținute de Christianapol se află în Polonia. Potrivit observațiilor prezentate de instanța de trimitere, deschiderea unei proceduri de lichidare conform dreptului polonez ar genera oprirea producției Christianapol și închiderea unității, astfel încât ar fi împiedicată restructurarea. Acest lucru ar submina scopul procedurii de reorganizare și ar periclita astfel îndeplinirea planului de protecție. Prin urmare, instanța de trimitere se întreabă dacă faptul că procedura principală este o procedură de reorganizare se opune admisibilității procedurilor secundare.

1. *Aplicabilitatea regulamentului*

48. Trebuie să se clarifice mai întâi aplicabilitatea regulamentului și în cazul procedurilor de reorganizare. Potrivit considerațiilor prezentate de Bank Handlowy, regulamentul ar fi aplicabil procedurilor menționate în anexa A, însă numai atunci când aceste proceduri îndeplinesc concret condițiile prevăzute la articolul 1 alineatul (1) din regulament. Întrucât, la momentul deschiderii procedurii insolvenței, Tribunalul Comercial din Meaux a constatat că Christianapol nu se afla în stare de insolabilitate, regulamentul nu ar fi aplicabil procedurii desfășurate în Franța. Astfel, instanța poloneză ar putea să refuze recunoașterea procedurii franceze și ar putea să deschidă, independent de aceasta, o nouă procedură principală.

49. Suntem totuși de părere că Regulamentul privind insolvența este aplicabil și în această situație în care procedura principală este o procedură de reorganizare. Articolul 2 litera (a) definește, făcând trimitere la articolul 1 alineatul (1), procedurile de insolvență care intră în domeniul de aplicare al regulamentului și se referă în acest sens la procedurile enumerate în anexa A. Din moment ce o procedură este menționată în anexă, trebuie să se considere că regulamentul este aplicabil. Astfel, acest lucru este valabil și pentru procedura franceză a insolvenței care este menționată în anexa A.

50. Considerentele regulamentului¹⁹ și modul de redactare a articolului 2 arată însă că, pentru ca regulamentul să fie aplicabil, trebuie să fie îndeplinite în plus condițiile prevăzute la articolul 1 alineatul (1). Regulamentul nu cuprinde totuși nicio definiție a noțiunii „insolvență”. O astfel de definiție nu s-a putut găsi din cauza diferenței de structură dintre reglementările privind insolvența ale statelor membre și din cauza înțelegerii, în parte foarte diferită, a ceea ce înseamnă insolvența. În plus, Regulamentul privind insolvența nici nu are ca obiectiv uniformizarea procedurilor de insolvență²⁰. În consecință, astfel cum reiese din raportul explicativ²¹ referitor la Convenția Uniunii Europene privind procedurile de insolvență²², pentru aplicabilitatea regulamentului, determinant este ca, din perspectiva

19 — A se vedea considerentul (10): „[...] Pentru ca acest regulament să se aplice, procedurile [...] trebuie [...] să se desfășoare conform dispozițiilor prezentului regulament [...]”.

20 — A se vedea considerentul (11).

21 — Raportul Virgós-Schmit. La acesta fac trimitere numeroase considerente ale regulamentului. Referitor la relevanța acestuia pentru interpretarea regulamentului, a se vedea punctul 2 din Concluziile avocatului general Jacobs prezentate la 27 septembrie 2005 în cauza Eurofood IFSC (C-341/04, Rec., p. I-3813). Raportul nu a fost publicat în Jurnalul Oficial, însă există sub forma unui document al Consiliului din 8 iulie 1996 (6500/1/96).

22 — Virgós/Schmit, *Report on the Convention on Insolvency Proceedings*, punctul 49.

statului membru respectiv, procedura în discuție să fie o procedură de insolvență. În cazul în care există îndoieli că ar fi vorba despre o procedură în sensul articolului 1 alineatul (1) din regulament și în special că procedura s-ar întemeia pe insolvența debitorului, trebuie să se pună, prin urmare, temei pe înțelesul noțiunii în statul membru în care se desfășoară această procedură.

51. Guvernul francez a arătat în ședință că incapacitatea de plată iminentă a debitorului constituie condiția prealabilă pentru deschiderea unei proceduri a insolvenței. Din perspectiva legiuitorului francez, în speță este, așadar, vorba despre un debitor insolvent. Prin urmare, condițiile prevăzute la articolul 1 alineatul (1) sunt îndeplinite.

52. Rezultă că regulamentul este aplicabil procedurii franceze a insolvenței.

2. Admisibilitatea unei proceduri secundare în cazul existenței unei proceduri principale de reorganizare

53. Având în vedere diferența dintre obiectivele procedurilor de reorganizare și de lichidare, se pune problema dacă este posibil ca procedurile secundare să fie excluse în cazul în care procedura principală este, precum cea în speță, o procedură de reorganizare.

54. Astfel cum arată și guvernul spaniol, în cazul inițierii unei proceduri secundare, regulamentul nu face nicio diferențiere în funcție de natura procedurii principale. De îndată ce o procedură conform anexei A este pendinte sub forma unei proceduri principale, articolul 3 alineatul (3) și articolul 27 permit deschiderea unei proceduri secundare – indiferent de tipul procedurii principale. Prin urmare, potrivit textului regulamentului, este permisă inițierea unei proceduri secundare și în cazul în care există o procedură principală sub forma unei proceduri de reorganizare.

55. Faptul că o procedură secundară de lichidare poate aduce atingere sau poate chiar submina obiectivele unei astfel de proceduri de reorganizare este indicat în mod clar în considerațiile instanței de trimitere. În fapt, este vorba despre un rezultat nedorit. Având în vedere în special evoluția legislațiilor privind insolvența ale multor state membre de la simple proceduri de lichidare la proceduri de reorganizare și de restructurare și ținând seama de extinderile consecvente din ultimii ani ale anexei A la regulament²³, prin care au fost înglobate și din ce în ce mai multe proceduri de reorganizare, rezultă că importanța acestora este în creștere și că, prin urmare, ar trebui ca regulamentul să le fie de asemenea aplicabil.

56. Cu excepția extinderilor anexei, în rest, textul regulamentului a rămas totuși nemodificat, fapt care poate genera contradicții și probleme practice într-un caz concret, după cum o demonstrează cazul în speță. Prin urmare, pentru ca procedurile de reorganizare să poată fi realizate efectiv și eficient în cadrul regulamentului, este necesară interpretarea dispozițiilor relevante privind coordonarea procedurilor în conformitate cu obiectivele regulamentului, care, astfel cum subliniază în mod întemeiat Christianapol, trebuie să țină seama de evoluția regulamentului. Astfel, printr-o interpretare corespunzătoare, se pot atenua consecințele negative, descrise de instanța de trimitere, ale introducerii unei proceduri secundare.

57. În opinia noastră, nu este necesar să se interzică în general inițierea unei proceduri secundare în cazul existenței unei proceduri principale de reorganizare.

58. O interpretare precum cea susținută de Christianapol și de Franța, potrivit căreia în cazul existenței unei proceduri de reorganizare, nu se pot deschide, în general, proceduri secundare, nu poate fi luată în considerare având în vedere și obiectivele urmărite prin procedurile secundare. Procedurile secundare au ca scop în special protejarea creditorilor locali, care au acces la o procedură de

23 — De exemplu, procedura franceză a insolvenței a fost cuprinsă în anexa A la regulament abia ulterior, prin Regulamentul (CE) nr. 694/2006.

insolvență în proximitate, în limba lor și într-o ordine juridică cunoscută și astfel li se facilitează exercitarea drepturilor. Interzicerea generală a procedurilor secundare în cazul existenței unei proceduri principale de reorganizare ar aduce atingere esenței regulamentului prin faptul că s-ar exclude complet o procedură complexă importantă prevăzută de regulament. Această consecință nu ar mai fi compatibilă cu conceptul fundamental al Regulamentului privind insolvența și ar depăși ceea ce este necesar pentru protecția procedurilor de reorganizare.

3. Coordonarea procedurilor principale și secundare în cazul existenței unei proceduri de reorganizare

59. Rămâne să se examineze modul în care este posibilă coordonarea, în sensul regulamentului, a procedurilor principale și secundare atunci când procedura principală este o procedură de reorganizare, iar procedura secundară este o procedură de lichidare.

60. Pe de o parte, regulamentul prevede numeroase măsuri care permit să se țină seama de obiectivele procedurii principale și să se mențină unitatea procedurii de insolvență²⁴ chiar și în cazul în care procedura secundară este o procedură de lichidare. În plus, părțile la respectiva procedură secundară trebuie să respecte obiectivele regulamentului și să contribuie la acestea astfel încât să nu se aducă atingere procedurii principale și să nu se submineze scopurile acesteia. În final, efectele materiale ale procedurii principale trebuie să fie respectate și în procedurile secundare.

a) Măsurile prevăzute de regulament

61. Rolul predominant, prevăzut de regulament, al procedurii principale²⁵ în raport cu procedura secundară permite lichidatorului din procedura principală să influențeze în mai multe moduri procedura secundară. Astfel, acesta poate solicita, în temeiul articolului 33 alineatul (1), suspendarea operațiunilor de lichidare²⁶, și aceasta independent de o eventuală posibilitate de suspendare în dreptul național. Articolul 33 prevede în această privință un motiv autonom de suspendare. În plus, articolul 34 alineatul (1) acordă de asemenea lichidatorului din procedura principală dreptul de a propune un plan de reorganizare, un concordat sau alte măsuri similare pentru închiderea procedurii secundare. În timpul suspendării operațiunilor de lichidare în conformitate cu articolul 33, articolul 34 alineatul (3) din regulament conferă acest drept exclusiv lichidatorului din procedura principală. Astfel, el este în măsură, cel puțin parțial, să împiedice sau să întârzie lichidarea bunurilor debitorului pentru a le putea utiliza în procedura de reorganizare. De asemenea, acesta poate înainta eventuale soluții de reorganizare în cadrul procedurii secundare.

62. Pe de altă parte, regulamentul permite alegerea unor soluții de reorganizare și în procedura secundară, independent de propunerea lichidatorului din procedura principală. Astfel cum susține în mod întemeiat guvernul spaniol, articolul 27 a doua teză prevede numai că procedura secundară trebuie să fie una dintre procedurile menționate în anexa B. Dar regulamentul nu reglementează modul concret în care procedura respectivă trebuie să fie finalizată. Este suficient, prin urmare, dacă procedura respectivă *poate* în principiu să se finalizeze cu lichidarea bunurilor debitorului. În măsura în care respectiva *lex concursus*²⁷ a procedurii secundare prevede însă tot soluții de reorganizare,

24 — A se vedea considerentul (12): „[...] Unitatea în cadrul Comunității se asigură prin norme imperative de coordonare cu procedurile principale”.

25 — A se vedea, pe lângă dispozițiile regulamentului privind coordonarea procedurii, și considerentul (20), în care se vorbește despre „rolul predominant” al procedurii principale.

26 — De fiecare dată numai pentru o perioadă de trei luni. Din articolul 33 alineatul (1) a patra teză rezultă totuși că această perioadă poate fi prelungită nelimitat. A se vedea în această privință și versiunea în limba engleză: „It may be continued or renewed for similar periods”, versiunea în limba franceză: „Elle peut être prolongée ou renouvelée pour des périodes de même durée” sau versiunea în limba spaniolă: „Podrá prolongarse o renovarse por periodos de la misma duración”.

27 — Această lege este stabilită pentru procedurile secundare la articolul 28.

acestea pot fi de asemenea utilizate²⁸. Această interpretare este confirmată de articolul 2 litera (c) din regulament, unde, în noțiunea „procedură de lichidare”, intră și procedurile care pot fi închise „printr-un concordat ori altă măsură care pune capăt stării de insolvență”, plecându-se astfel de la premisa că procedurile de lichidare nu trebuie să se finalizeze neapărat cu lichidarea bunurilor.

63. Procedura de insolvență permite, așadar, prin mecanismele descrise mai sus, atenuarea efectelor negative ale procedurii secundare. Aceste mecanisme nu reprezintă totuși o soluție definitivă și satisfăcătoare a problematicii. Pe de o parte, trebuie să se ia în considerare procedurile secundare care se deschid în state membre în care nu există o procedură unitară. Pentru a îndeplini cerințele prevăzute la articolul 3 alineatul (3) a doua teză, aceste state trebuie să recurgă la proceduri care se pot finaliza printr-o lichidare. Este posibil ca prin astfel de proceduri să nu se poată recurge, în temeiul dreptului național, la soluții de închidere prin reorganizare. Astfel, se poate ajunge la rezultate divergente în funcție de structura reglementărilor naționale privind insolvența ale statelor membre. Acest lucru contrazice principiul securității juridice.

64. Pe de altă parte, nici obligațiile de coordonare și de informare existente nu pot exclude complet riscul ca reorganizarea globală să fie periclitată din cauza reglementării fragmentare a problematicii. Astfel, impunerea unor eventuale măsuri de reorganizare și în cadrul unei proceduri secundare, ca, de exemplu, moratoriul sau remiterea de datorie, depinde de acordul tuturor creditorilor în cauză, astfel cum prevede articolul 34 alineatul (2) din regulament. Nici suspendarea lichidării pe perioade de câte trei luni nu echivalează cu o suspendare definitivă a lichidării. De asemenea, nici dreptul lichidatorului, astfel cum este prevăzut la articolul 34 alineatul (1), nu împiedică lichidarea în cazul în care aceasta ar fi hotărâtă în procedura secundară de organul competent.

65. Ar fi, așadar, de dorit să existe o reglementare expresă privind coordonarea procedurii în cazul procedurilor de reorganizare. În opinia noastră, există elemente care susțin ideea că este posibilă deschiderea de proceduri de reorganizare ca proceduri secundare. Regulamentul permite deja în mare parte existența unor proceduri de reorganizare paralele, astfel cum s-a arătat mai sus. Prin urmare, ar fi consecvent ca acestea să fie de asemenea admise în mod expres și să se instituie norme corespunzătoare privind coordonarea. Această decizie revine însă legiuitorului Uniunii.

b) Obligația de respectare a obiectivelor procedurii principale

66. Până la modificarea regulamentului în sensul clarificării acestuia, toate părțile sunt totuși obligate să asigure, cu ajutorul instrumentelor existente și în cadrul dreptului național, respectarea obiectivelor procedurii principale. Principiul loialității față de Uniune [articolul 4 alineatul (3) TUE] obligă astfel instanța sesizată cu procedura secundară să aibă în vedere, în cadrul tuturor măsurilor adoptate, obiectivele procedurii principale și să țină seama de economia regulamentului, care pornește de la principiul încrederii reciproce, de la obligația coordonării procedurilor principale și secundare, de la obiectivul creării unor proceduri transfrontaliere eficiente și efective, precum și de la prioritatea procedurii principale²⁹.

67. Acest lucru privește toate măsurile adoptate în conformitate cu dreptul național, de exemplu, deciziile discreționare sau acțiunea aleasă dintre mai multe alternative, caz în care trebuie să se aleagă întotdeauna măsura cea mai adecvată pentru a respecta obiectivele procedurii principale. De asemenea, dreptul național trebuie să asigure participarea la procedurile secundare a lichidatorului din procedura principală.

28 — Acesta este, de exemplu, cazul tuturor statelor membre a căror lege privind insolvența pleacă de la premisa unei proceduri unitare.

29 — A se vedea considerentele (23), (2) și (12).

68. Astfel cum constată în mod întemeiat Comisia, regulamentul nu prevede nici o obligație generală de deschidere a unei proceduri secundare, acesta doar permițând o astfel de procedură. Așadar, în continuare instanța competentă este cea care hotărăște dacă se va deschide într-adevăr o procedură secundară. Și în cazul acestei hotărâri, instanța trebuie să țină seama de obiectivele regulamentului, precum și de efectele procedurii principale, în special în ceea ce privește chestiunea dacă creditorii care au participat la procedura principală și au aprobat un plan de protecție nu s-ar sustrage, prin introducerea unei proceduri secundare, de la obligațiile care le revin conform planului de protecție.

c) Efectele procedurii principale

69. În plus, efectele pe fond ale hotărârii adoptate de Tribunalul Comercial din Meaux trebuie de asemenea avute în vedere. Articolul 25 instituie o obligație de recunoaștere pentru toate „hotărârile cu privire la desfășurarea și închiderea unei proceduri de insolvență pronunțate de o instanță [...]”. În cazul unui plan de protecție precum cel adoptat în Franța, este neîndoielnic vorba despre o hotărâre în acest sens. Trebuie să se țină seama de măsurile dispuse în acest plan de protecție, atât în ceea ce privește fondul, cât și forma.

70. Elementele determinante sunt efectele planului de protecție prevăzute de legislația franceză³⁰. Astfel cum subliniază Comisia, deciziile pe fond ale acestui plan trebuie luate în considerare, de exemplu, în privința problemei în ce măsură planul de protecție a adus modificări de fond creanțelor creditorilor care au introdus o cerere de deschidere a unei proceduri secundare de insolvență sau dacă cererea de deschidere a unei proceduri secundare a unui creditor care a participat la procedura principală și a aprobat planul de protecție constituie un abuz de drept.

71. Prin urmare, la a treia întrebare trebuie să se răspundă în sensul că articolul 27 din regulament permite deschiderea unei proceduri secundare chiar și atunci când procedura principală este o procedură de reorganizare.

C – Cu privire la a doua întrebare preliminară

72. Prin intermediul celei de a doua întrebări preliminare, instanța de trimitere urmărește să afle dacă articolul 27 din regulament, care reglementează deschiderea unei proceduri secundare, interzice instanței sesizate cu procedura secundară să verifice insolvența debitorului sau dacă, dimpotrivă, această instanță poate examina în anumite situații existența stării de insolvență a debitorului.

73. În opinia instanței de trimitere, articolul 27 prima teză ar putea fi interpretat, în anumite versiuni lingvistice ale regulamentului, în sensul că, la deschiderea unei proceduri secundare, insolvența debitorului nu *trebuie* verificată (poate fi totuși verificată), în schimb, în alte versiuni lingvistice acesta poate fi înțeles și în sensul că nu este *permis* ca instanța competentă să verifice chestiunea insolvenței debitorului.

74. În opinia noastră, compararea versiunilor lingvistice nu prezintă totuși astfel de discrepanțe. Dimpotrivă, versiunile lingvistice pe care le-am comparat³¹ conțin un element facultativ. Comisia ajunge de asemenea la aceeași concluzie în legătură cu versiunile lingvistice examinate de aceasta. O astfel de concluzie rezultă, contrar considerațiilor instanței de trimitere, în special din versiunea în

30 — A se vedea considerentul (22): „[...] Recunoașterea automată trebuie să determine extinderea efectelor atribuite procedurii de legea statului de deschidere la toate celelalte state membre. [...]”.

31 — A se vedea versiunea germană: „so kann [...] eröffnen, ohne dass [...] die Insolvenz des Schuldners geprüft wird”, versiunea franceză: „permet d’ouvrir, [...] une procédure secondaire d’insolvabilité sans que l’insolvabilité du débiteur soit examinée”, versiunea engleză: „shall permit [...] the opening of secondary insolvency proceedings without the debtor’s insolvency being examined”, versiunea spaniolă: „permitirá abrir [...] sin que sea examinada en dicho Estado la insolvencia del deudor”, versiunea italiană: „permette di aprire [...] senza che in questo altro Stato sia esaminata l’insolvenza del debitore”, versiunea greacă: „καθιστά δυνατή”, precum și versiunea finlandeză: „voi [...] aloittaa sekundäärinettelyn ilman, että velallisen maksukyvyttömyyttä tutkitaan tässä toisessa valtiossa”.

limba germană („kann eröffnen”) și din versiunea în limba franceză („permet d’ouvrir”). Versiunea finlandeză, căreia i se acordă, alături de versiunea germană, o importanță specială, având în vedere că regulamentul a fost adoptat la inițiativa Finlandei și a Germaniei³², conține în mod clar un element facultativ („voi [...] aloittaa”).

75. Rămâne însă de clarificat în prezentele concluzii dacă este permis ca instanța sesizată cu procedura secundară să verifice insolvența debitorului la momentul deschiderii procedurii secundare. Nu este clar la ce anume se referă cuvântul „permite” menționat la articolul 27. Acesta poate desemna atât posibilitatea de a deschide, în general, o procedură secundară, cât și chestiunea examinării insolvenței la deschiderea procedurii secundare. Prin urmare, pentru a se determina semnificația acestuia, trebuie să se ia în considerare obiectivele regulamentului și finalitatea dispoziției respective³³.

76. Finalitatea articolului 27 este eliminarea cerinței unei noi examinări a insolvenței de către instanța sesizată cu procedura secundară pentru a contribui astfel la accelerarea procedurii. În această privință, legiuitorul a plecat în mod evident de la premisa că o nouă examinare nu mai este necesară, întrucât insolvența debitorului a fost verificată deja la momentul deschiderii procedurii principale. Procedura secundară se aplică în mod obligatoriu pentru bunurile debitorului vizate deja de desistarea din procedura principală, astfel încât o nouă verificare a insolvenței nu mai este necesară. Având în vedere evoluția menționată anterior a legislațiilor privind insolvența spre o includere a procedurii de reorganizare, precum și extinderea corespunzătoare a anexei A, această situație nu mai subzistă.

77. În plus, articolul 27 din regulament pleacă de la premisa că, la o examinare a insolvenței de către instanța sesizată cu procedura secundară, există pericolul ca instanța competentă să ajungă la o apreciere divergentă, de exemplu, pentru că nu se cunoaște motivul de insolvență din procedura principală, și să respingă astfel deschiderea unei proceduri secundare. Regulamentul nu cuprinde nicio definiție a noțiunii „insolvență”. Această decizie rămâne, astfel cum s-a menționat deja, exclusiv în sarcina statelor membre și variază mult la nivelul Uniunii. Articolul 27 trebuie să împiedice eventualele probleme rezultând din aceste divergențe. Având în vedere scopurile urmărite prin procedura de reorganizare și prin desfășurarea acesteia, acest obiectiv nu poate fi aplicat însă fără restricții în cazul procedurii de reorganizare.

78. Într-un caz precum cel în speță nu se aduce în mod necesar atingere nici obiectivului accelerării procedurii. Într-adevăr, trebuie doar să se evite o examinare repetată a insolvenței. În cazul în care nu i s-ar permite instanței poloneze să verifice insolvența societății Christianapol înainte de deschiderea procedurii de lichidare, s-ar putea ajunge la situația de a se deschide o procedură de lichidare împotriva unui debitor redevenit solvent între timp (inclusiv din perspectiva statului francez). Această concluzie nu este însă compatibilă cu obiectivele regulamentului și, în plus, ar putea aduce o atingere gravă dispozițiilor procedurale ale statelor membre, prin instituirea unei proceduri care este introdusă nu doar fără să existe un motiv de insolvență cunoscut în statul respectiv, ci chiar în lipsa oricărui motiv de insolvență.

79. În plus, o astfel de interpretare a articolului 27 din regulament ar putea chiar să descurajeze debitorii să solicite la timp o procedură de reorganizare. Aceștia ar fi astfel în pericol să fie expuși unei proceduri de lichidare într-un alt stat membru fără să existe o examinare prealabilă a insolvenței, deși ar fi posibil ca situația financiară a debitorului să se fi ameliorat între timp.

32 — A se vedea nota 2 din preambulul regulamentului.

33 — Chiar și în cazul în care elementul facultativ prevăzut la articolul 27 se referă numai la chestiunea deschiderii procedurii secundare și, astfel, această dispoziție este considerată o interdicție generală de examinare a insolvenței, această interdicție trebuie interpretată și aplicată din perspectiva finalității și a obiectivelor regulamentului.

80. Prin urmare, având în vedere și considerațiile noastre referitoare la cea de a treia întrebare preliminară³⁴, verificarea insolvenței de către instanța sesizată cu procedura secundară este întotdeauna necesară atunci când procedura principală este o procedură de reorganizare. În schimb, în cazul în care procedura principală nu este o procedură de reorganizare sau de restructurare, ci o procedură de lichidare, instanța sesizată cu procedura secundară nu poate, pentru motivele menționate mai sus, să realizeze o *nouă* verificare a insolvenței.

81. În consecință, trebuie să se răspundă la cea de a doua întrebare preliminară că instanța sesizată cu procedura secundară poate verifica insolvența debitorului atunci când procedura principală este o procedură de reorganizare care nu presupune existența unei stări de insolvență a debitorului.

V – Concluzie

82. Având în vedere considerațiile precedente, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare după cum urmează:

- „1) Articolul 4 alineatul (1) și alineatul (2) litera (j) din Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 trebuie interpretat în sensul că dreptul național determină în mod exclusiv momentul în care survine «închiderea procedurii de insolvență».
- 2) Articolul 27 din Regulamentul nr. 1346/2000 trebuie interpretat în sensul că instanța națională care soluționează cererea de deschidere a unei proceduri secundare de insolvență poate verifica incapacitatea de plată a debitorului atunci când procedura principală este o procedură de reorganizare.
3. Interpretarea articolului 27 din Regulamentul nr. 1346/2000 permite deschiderea unei proceduri secundare de insolvență chiar și atunci când procedura principală supusă recunoașterii automate este o procedură de reorganizare sau o procedură de restructurare (cum ar fi, de exemplu, procedura franceză a insolvenței).”

34 — A se vedea punctul 56 și urm.